

Bruselj, 2. julij 2019
(OR. en)

10154/19

ECOFIN 609
UEM 212
SOC 461
EMPL 350
COMPET 490
ENV 580
EDUC 296
RECH 329
ENER 333
JAI 690
FSTR 112
REGIO 148

DOPIS

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	Odbor stalnih predstavnikov/Svet
Št. dok. Kom.:	9925/19 - COM(2019) 501 final
Zadeva:	Priporočilo za PRIPOROČILO SVETA v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2019

V prilogi vam pošiljamo navedeni osnutek priporočila Sveta, ki so ga pregledali in potrdili različni odbori Sveta, temelji pa na predlogu Komisije COM(2019) 501 final.

PRIPOROČILO SVETA

z dne ...

v zvezi z nacionalnim reformnim programom Belgije za leto 2019 in mnenje Sveta o programu stabilnosti Belgije za leto 2019

SVET EVROPSKE UNIJE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije ter zlasti člena 121(2) in člena 148(4) Pogodbe,

ob upoštevanju Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 z dne 7. julija 1997 o okrepitvi nadzora nad proračunskim stanjem ter o nadzoru in usklajevanju gospodarskih politik¹ in zlasti člena 5(2) Uredbe,

ob upoštevanju priporočila Evropske komisije,

ob upoštevanju resolucij Evropskega parlamenta,

ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta,

ob upoštevanju mnenja Odbora za zaposlovanje,

ob upoštevanju mnenja Ekonomsko-finančnega odbora,

ob upoštevanju mnenja Odbora za socialno zaščito,

ob upoštevanju mnenja Odbora za ekonomsko politiko,

¹ UL L 209, 2.8.1997, str. 1.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Komisija je 21. novembra 2018 sprejela letni pregled rasti, ki zaznamuje začetek evropskega semestra za usklajevanje ekonomskih politik za leto 2019. Pri tem je ustrezno upoštevala evropski steber socialnih pravic, ki so ga 17. novembra 2017 razglasili Evropski parlament, Svet in Komisija. Evropski svet je na zasedanju 21. marca 2019 potrdil prednostne naloge iz letnega pregleda rasti. Komisija je 21. novembra 2018 na podlagi Uredbe (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta² sprejela tudi poročilo o mehanizmu opozarjanja, v katerem Belgije ni opredelila kot ene od držav članic, za katere bo opravljen poglobljen pregled. Komisija je istega dne sprejela tudi Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, ki ga je Evropski svet potrdil 21. marca 2019. Svet je Priporočilo o ekonomski politiki euroobmočja³ (v nadaljnjem besedilu: priporočilo za euroobmočje iz leta 2019), ki določa pet priporočil za euroobmočje (v nadaljnjem besedilu: priporočila za euroobmočje), sprejel 9. aprila 2019.
- (2) Belgija bi morala kot država članica, katere valuta je euro, zaradi tesne medsebojne povezanosti gospodarstev v ekonomski in monetarni uniji zagotoviti, da v celoti in pravočasno izvede priporočilo za euroobmočje iz leta 2019, ki je izraženo v priporočilih 1 do 4 spodaj. Ukrepi za izboljšanje storitev bodo prispevali k izvajanju prvega priporočila za euroobmočje glede odpornosti storitvenih trgov, ukrepi za izboljšanje vzdržnosti, učinkovitosti in sestave javnih financ ter uporaba nepričakovanih prihodkov za zmanjševanje javnega dolga bodo prispevali k izvajanju drugega priporočila za euroobmočje v zvezi s podpiranjem naložb, izboljšanje stanja javnih financ, obnovitev fiskalnih rezerv in ukrepi za povečanje učinkovitost politik trga dela pa bodo prispevali k izvajanju tretjega priporočila za euroobmočje glede podpore za uspešne prehode na trgu dela.

² Uredba (EU) št. 1176/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. novembra 2011 o preprečevanju in odpravljanju makroekonomskih neravnotežij (UL L 306, 23.11.2011, str. 25).

³ UL C 136, 12.4.2019, str. 1.

- (3) Poročilo o državi za Belgijo za leto 2019 je bilo objavljeno 27. februarja 2019. V njem so bili ocenjeni napredek Belgije pri izvajanju priporočil za posamezno državo, ki jih je Svet sprejel 13. julija 2018⁴, nadaljnje ukrepanje po priporočilih za posamezno državo, sprejetih v prejšnjih letih, in napredek pri doseganju njenih nacionalnih ciljev iz strategije Evropa 2020.
- (4) Belgija je 26. aprila 2019 predložila nacionalni reformni program za leto 2019 in program stabilnosti za leto 2019. Programa sta bila ocenjena istočasno, da bi se upoštevala njuna medsebojna povezanost.
- (5) Ustrezna priporočila za posamezno državo so bila obravnavana pri načrtovanju programov evropskih strukturnih in investicijskih skladov (v nadaljnjem besedilu: skladi ESI) za obdobje 2014–2020. Kot je določeno v členu 23 Uredbe (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta⁵, lahko Komisija od države članice zahteva, da pregleda svoj partnerski sporazum in ustrezne programe ter predlaga njihove spremembe, kadar je to potrebno za podporo izvajanju ustreznih priporočil Sveta. Komisija je zagotovila dodatne podrobnosti o tem, kako bo uporabila to določbo, v smernicah o uporabi ukrepov za povezovanje uspešnosti skladov ESI z dobrim gospodarskim upravljanjem.

⁴ UL C 320, 10.9.2018, str. 1.

⁵ Uredba (EU) št. 1303/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o skupnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu, Evropskem kmetijskem skladu za razvoj podeželja in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo, o splošnih določbah o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu, Kohezijskem skladu in Evropskem skladu za pomorstvo in ribištvo ter o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1083/2006 (UL L 347, 20.12.2013, str. 320).

- (6) Za Belgijo trenutno veljata preventivni del Pakta za stabilnost in rast ter pravilo glede dolga. Vlada v programu stabilnosti za leto 2019 načrtuje postopno izboljšanje nominalnega salda s primanjkljaja v višini 0,7 % bruto domačega proizvoda (BDP) v letu 2018 na 0,0 % BDP v letu 2022. Na podlagi preračunanega strukturnega salda⁶ se ne načrtuje, da bo srednjeročni proračunski cilj, določen kot strukturno uravnotežen proračunski položaj, dosežen v obdobju, ki ga zajema program stabilnosti za leto 2019. Potem ko je dolg sektorja država kot odstotek BDP v letu 2014 dosegel najvišjo vrednost pri 107 % BDP in se nato v letu 2018 zmanjšal na približno 102 % BDP, naj bi se v skladu s programom stabilnosti za leto 2019 do leta 2022 zmanjšal na 94 %. Makroekonomski scenarij, na katerem temeljijo te proračunske projekcije, je verjeten. Vendar ukrepi, potrebni za doseganje načrtovanih ciljev glede primanjkljaja od leta 2020 naprej, niso bili opredeljeni, kar v skladu s pomladansko napovedjo Komisije iz leta 2019 in ob nespremenjenih politikah prispeva k predvidenemu poslabšanju strukturnega salda v letu 2020.
- (7) Komisija je 5. junija 2019 izdala poročilo, pripravljeno v skladu s členom 126(3) Pogodbe, ker Belgija v letu 2018 ni izpolnjevala pravila glede dolga. V poročilu je po oceni vseh pomembnih dejavnikov ugotovljeno, da na podlagi sedanje analize ni mogoče z gotovostjo trditi, da je bilo merilo glede dolga, kot je opredeljeno v Pogodbi in Uredbi (ES) št. 1467/1997, izpolnjeno.

⁶ Ciklično prilagojeni saldo brez enkratnih in drugih začasnih ukrepov, ki ga je Komisija preračunala z uporabo skupno dogovorjene metodologije.

- (8) Belgija v programu stabilnosti za leto 2019 potrjuje svojo prošnjo iz osnutka proračunskega načrta za leto 2019, da bi izkoristila prožnost v okviru preventivnega dela v skladu s „skupno dogovorjenim stališčem o prožnosti v okviru Pakta za stabilnost in rast“, ki ga je 12. februarja 2016 potrdil Svet. Belgija je zaprosila za začasni odklon v višini 0,5 % BDP od prilagoditvene poti za doseg srednjeročnega proračunskega cilja zaradi izvajanja večjih strukturnih reform s pozitivnim učinkom na dolgoročno vzdržnost javnih financ. Strukturne reforme se nanašajo na pokojninsko reformo, „preusmeritev davčne obremenitve“, reformo obdavčitve dohodkov pravnih oseb, reformo trga dela in reformo javne uprave. Pomladanska napoved Komisije iz leta 2019 potrjuje, da Belgija spoštuje minimalno referenčno vrednost iz leta 2019, ki zagotavlja varnostno rezervo v smeri praga primanjkljaja v višini 3 % BDP. Z izjemo reforme javne uprave so bili v celoti sprejeti vsi ukrepi. Glede na njihovo naravo in zlasti preusmeritev davčne obremenitve ter reformo davka od dohodkov pravnih oseb še vedno obstajajo negotovosti glede njihovega kratkoročnega učinka, zlasti zaradi njihove neproračunske nevtralne narave, zaradi česar se je proračunski položaj poslabšal. Kljub temu so ukrepi povečali potencial gospodarstva za rast, znižali stopnjo brezposelnosti in zmanjšali tveganja makroekonomskih neravnotežij, kar je srednje- do dolgoročno pozitivno vplivalo na vzdržnost dolga. Na podlagi tega je trenutno mogoče oceniti, da je Belgija v letu 2019 upravičena do zahtevanega začasnega odklona v višini 0,5 % BDP, če bo ustrezno izvedla dogovorjene reforme, ki se bodo spremljale v okviru evropskega semestra.

- (9) Svet je 13. julija 2018 Belgiji priporočil, naj zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov⁷ v letu 2019 ne bo presegla 1,8 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP. Ker je Belgija upravičena do zahtevanega začasnega odklona v višini 0,5 % BDP v skladu s klavzulo o strukturalnih reformah, se lahko zahtevana strukturalna prilagoditev za leto 2019 zniža na 0,1 % BDP, kar ustreza nominalni stopnji rasti neto primarnih odhodkov, ki v letu 2019 ne presega 2,8 %. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 obstaja v letih 2018 in 2019 skupaj tveganje znatnega odklona od priporočene prilagoditvene poti za doseglo srednjeročnega proračunskega cilja.

⁷ Neto primarne javnofinančne odhodke sestavljajo vsi javnofinančni odhodki brez odhodkov za obresti, odhodkov za programe Unije, v celoti izravnanih s prihodki iz skladov Unije, in nediskrecijskih sprememb pri odhodkih za denarna nadomestila za brezposelnost. Nacionalno financirane bruto investicije v osnovna sredstva so porazdeljene na obdobje štirih let. Diskrecijski ukrepi na strani prihodkov ali zakonsko določena povečanja prihodkov so vračunani. Enkratni ukrepi na strani prihodkov in na strani odhodkov so pobotani.

(10) V letu 2020, ko naj bi bil delež javnega dolga Belgije nad 60 % BDP, proizvodna vrzel pa naj bi znašala 0,1 %, nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov ne bi smela preseči 1,6 %, kar je v skladu s strukturno prilagoditvijo v višini 0,6 % BDP, kot izhaja iz skupno dogovorjene prilagoditvene matrike zahtev v okviru Pakta za stabilnost in rast. Na podlagi pomladanske napovedi Komisije iz leta 2019 ob predpostavki nespremenjenih politik v letu 2020 obstaja tveganje znatnega odklona od te zahteve. Po napovedi Belgija v letih 2019 in 2020 na prvi pogled ne bo izpolnjevala pravila glede dolga. Svet na splošno meni, da bi bilo treba z letom 2019 sprejeti potrebne ukrepe za zagotovitev skladnosti z določbami Pakta za stabilnost in rast. Pomembno bi bilo uporabiti morebitne nepričakovane prihodke za nadaljnje zmanjševanje deleža dolga sektorja država. Srednje- in dolgoročna vzdržnost javnih financ Belgije je še vedno ogrožena zaradi kombinacije visokega deleža javnega dolga v BDP in predvidenega povečanja stroškov zaradi staranja prebivalstva, zlasti tistih, ki so povezani s pokojninami in dolgotrajno oskrbo. Leta 2015 je bil uzakonjen sveženj pokojninskih reform, na podlagi katerega se bo zakonsko določena upokojitvena starost od leta 2025 povišala s 65 na 66 let, od leta 2030 pa na 67 let. Poleg tega so zahteve glede starosti in prednosti v zvezi z zgodnjo upokojitvijo prav tako strožje. Kljub temu naj bi se javnofinančni odhodki za pokojnine do leta 2070 še vedno povečali za 2,9 odstotne točke BDP, večinoma v naslednjih dveh desetletjih. Poleg tega so pogoji za predčasno upokojitev za več velikih skupin javnih uslužbencev še vedno ugodnejši od običajnih pogojev. Javna poraba za dolgotrajno oskrbo naj bi se med letoma 2016 in 2070 povečala za 1,7 odstotne točke BDP, kar je nadpovprečno povečanje z ene od že tako najvišjih ravni v Uniji. Organizacijska razdrobljenost dolgotrajne oskrbe, pri čemer so pristojnosti trenutno razdeljene med različne upravne ravni, predstavlja izziv za nekatere razsežnosti smotrnosti porabe, zato neto učinek nedavnega prenosa pristojnosti še ni jasen. Krepitev upravljanja bi pripomogla k doseganju predvidenega povečanja smotrnosti. Za povečanje stroškovne učinkovitosti sistema dolgotrajne oskrbe bi bilo morda mogoče optimizirati kombinacijo oskrbe.

- (11) Izboljšati bi bilo mogoče sestavo in smotrnost javne porabe, kar bi omogočilo več javnih naložb. Kljub nedavnemu zmanjšanju ostajajo skupni odhodki kot delež BDP v Belgiji med najvišjimi v euroobmočju. Visoka raven javnofinančnih odhodkov kaže, da obstajajo možnosti za fiskalno prilagoditev bolj na podlagi porabe. Glede na visoko raven javnofinančnih odhodkov se z rezultati nekaterih politik in kakovostjo nekaterih javnih storitev porajajo vprašanja o stroškovni učinkovitosti. Pregledi porabe in ocene politike lahko Belgiji pomagajo pri določanju prednostnih nalog in izboljšanju smotrnosti javnofinančnih odhodkov. Poleg tega bi bilo preglede porabe mogoče uporabiti za oceno učinkovitosti posredne javne podpore za poslovne raziskave in razvoj, ki je ena najvišjih v Uniji kot odstotek BDP in se je lani še naprej povečevala. Zvezni in regionalni organi so pred kratkim izrazili zanimanje za vključitev pregleda porabe v svoj proračunski mehanizem.
- (12) Usklajevanje proračuna med subjekti trenutno ni dovolj prožno, da bi omogočalo javne naložbe v obsežne projekte. V zvezni državi članici, kot je Belgija, kjer je bil velik del pristojnosti za odhodke prenesen na podnacionalne vlade, je učinkovito usklajevanje proračuna bistvenega pomena. Kljub sporazumu o sodelovanju, ki je bil podpisan leta 2013, še vedno ni uradnega dogovora o letnih ciljih na vseh ravneh države, kar otežuje usklajevanje proračuna. V nasprotju s prakso prejšnjih programov stabilnosti, ko se je odbor za usklajevanje seznanil s fiskalno usmeritvijo, so vse ravni države odobrile splošno fiskalno usmeritev, predstavljeno v programu stabilnosti za leto 2018, in podprle doseganje fiskalnih ciljev do leta 2020 za vse ravni države. Čeprav je ta odobritev prispevala k verodostojnosti splošne usmeritve, ni bilo formalnega dogovora o letnih fiskalnih ciljih na vseh ravneh države. Pomanjkanje soglasja glede ciljev na vseh ravneh države lahko ogrozi izvedljivost splošne usmeritve v doseganje srednjeročnega cilja. Poleg tega to preprečuje, da bi oddelek visokega sveta za finance na področju zadolževanja javnega sektorja učinkovito spremljal izpolnjevanje teh ciljev. Program stabilnosti za leto 2019 vsebuje le okvirne splošne in vmesne proračunske cilje, saj so 26. maja 2019 potekale volitve na zvezni ravni ter na ravni regij in skupnosti.

- (13) Nedavna gospodarska rast je prispevala k ustvarjanju delovnih mest, stopnja zaposlenosti pa je najvišja v zadnjih desetih letih. Kljub temu ostajajo prehodi iz neaktivnosti ali brezposelnosti v zaposlitev nizki in Belgija ni na dobri poti, da bi dosegla cilj iz strategije Evropa 2020 glede zaposlovanja v višini 73,2 %. Poleg tega na trgu dela še vedno obstajajo velike regionalne razlike. Kljub postopnemu zmanjševanju v zadnjih petih letih, je brezposelnost mladih v Bruslju precej nad povprečjem Unije. Udeležba na trgu dela je nizka pri nizko usposobljenih, osebah z migrantskim ozadjem, starejših delavcih in invalidih, kar kaže, da strukturni dejavniki in dejavniki, specifični za te skupine, ovirajo njihovo vključevanje na trg dela, medtem ko obstoječi aktivacijski ukrepi niso enako učinkoviti za vse skupine prebivalstva. Stopnja zaposlenosti starejših delavcev (55–64 let) ostaja pod povprečjem Unije, vrzel v primerjavi s povprečjem Unije za osebe, starejše od 60 let, pa je še vedno velika. Za osebe z migrantskim ozadjem, zlasti ženske, so še vedno značilne višja brezposelnost, nižja stopnja delovne aktivnosti, višja stopnja revščine zaposlenih in previsoka usposobljenost. Čeprav so bili sprejeti nekateri ukrepi za podporo vključevanju novih prišlekov in za boj proti diskriminaciji, še vedno ni usklajenega pristopa za reševanje izzivov, s katerimi se soočajo osebe z migrantskim ozadjem. Za obravnavo nizke udeležbe na trgu dela so bili sprejeti ukrepi v okviru reforme „dogovor o delovnih mestih“, vendar je treba njihov učinek še oceniti.
- (14) Še vedno obstajajo pomembni finančni dejavniki, ki odvrčajo od zaposlitve. Čeprav se je s preusmeritvijo davčne obremenitve zmanjšal davčni primež stroškov dela, je ta v povprečju še vedno visok za vse zaposlene, razen za zaposlene z zelo nizkimi dohodki (50 % povprečne plače). Belgija ostaja edina država članica, v kateri nadomestila za brezposelnost niso časovno omejena, čeprav se postopoma zmanjšujejo. Za upravičence do shem zdravstvenega in invalidskega zavarovanja in prejemnike drugega dohodka v gospodinjstvu še vedno obstajajo finančni dejavniki, ki odvrčajo od zaposlitve za polni delovni čas. Zlasti starši samohranilci (in v manjši meri pari z otroki) se soočajo z omejenimi finančnimi spodbudami za zaposlitev (za polni delovni čas) zaradi kombinacije stroškov in ukinitve nadomestil. Poleg tega lahko pride do težav pri usklajevanju zaradi razdelitve pristojnosti za socialno zaščito med zvezno, regionalno in lokalno ravnanje. Sistem socialne varnosti formalno ne zajema samozaposlenih, kar zadeva kritje v zvezi z nadomestili za brezposelnost, nesrečami pri delu in poklicnimi boleznimi.

(15) Upadanje učnega uspeha v okviru obveznega izobraževanja in obstoj znatnih razlik v izobraževalnem sistemu sta še vedno zaskrbljujoča. Odstotek mladih, ki ne obvladajo osnovnih znanj in spretnosti, se lahko izboljša zlasti v francoski skupnosti, kjer je delež nad povprečjem OECD. Vrzel v učnih rezultatih zaradi socialno-ekonomskega in migracijskega ozadja je velika. Učitelji potrebujejo več podpore pri soočanju z raznolikostjo in še vedno obstaja potreba po prilagoditvi njihovega stalnega poklicnega razvoja. Pospešiti je treba reforme za izboljšanje učnih rezultatov in odpravljanje razlik, da bi se spodbudili znanjsko intenzivna, trajnostna in vključujoča rast ter socialna vključenost. Izvajanje „pakta za odličnost“, ki je vodilna šolska reforma francoske skupnosti za izboljšanje osnovnih znanj in spretnosti, učinkovitosti, upravljanja in odpravljanja neenakosti, napreduje. Sprejeti so bili odloki o organizaciji dela učiteljev, skupnem osnovnem učnem načrtu, statusu ravnateljev in krepitvi znanja francoščine za nove učence, ki se bodo uporabljali od septembra 2020. Flamska skupnost izvaja nekatere reforme na področju srednješolskega izobraževanja od šolskega leta 2019/2020, vendar je zgodnje spremljanje učencev še vedno zaskrbljujoče. Učinek teh reform in ukrepov bo v odvisen tudi od njihovega učinkovitega izvajanja in spremljanja. Zvezni parlament je prav tako znižal starost vključitve v obvezno izobraževanje s šestih na pet let. Glede na že tako visoke ravni porabe za izobraževanje bo treba reforme izvajati z večjim poudarkom na povečanju učinkovitosti in uspešnosti sistema ter njegovi zmogljivosti za doseganje znanj in spretnosti, usmerjenih v prihodnost in ustreznih za trg dela.

(16) Neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih in nizka poklicna mobilnost ovirajo ustvarjanje delovnih mest in rast produktivnosti. Kljub številnim regionalnim in zveznim ukrepom, ki so bili sprejeti za odpravo pomanjkanja znanj in spretnosti ter povečanje aktivacije, tudi v okviru reforme „dogovor o delovnih mestih“, je v več sektorjih, zlasti na področju informacijskih in komunikacijskih tehnologij, gradbeništva in zdravstva, mogoče opaziti pomanjkanje delovne sile. Pomanjkanje znanj in spretnosti ter delovne sile zavira rast gradbenega sektorja. V nekaterih sektorjih so velike potrebe po preusposabljanju in izpopolnjevanju delovne sile. Udeležba odraslih v izobraževanju in usposabljanju ter poklicna mobilnost sta prav tako nizki. Slabo jezikovno znanje je pomembno vprašanje, zlasti v Bruslju, kjer se v skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 v približno 50 % ponudb za zaposlitev zahteva znanje francoščine in nizozemščine. Stopnja doseganja terciarne izobrazbe je visoka, vendar je na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike premalo diplomantov. Belgija je bila leta 2016 po številu diplomantov na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike na 26. mestu v Uniji, stopnja novih udeležencev na povezanih področjih terciarnega izobraževanja pa je prav tako nizka, zlasti pri ženskah. Splošno izvajanje „akcijskega načrta za obdobje 2012–2020 na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike“ v Flandriji kaže napredek, vendar število maturantov s tehnično in poklicno izobrazbo na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike od leta 2010 stagnira. Francoska skupnost nima strategije za politiko na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, poleg tega pa mora še začeti izvajati nedavno sprejeto „strategijo za digitalno izobraževanje“ za šole. Razvoj zagonskih podjetij je oviran zaradi pomanjkanja strokovnjakov z znanjem na področju podjetništva, naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike. Splošna raven digitalnih spretnosti in znanj je dobra, vendar se ne izboljšuje. Nacionalni reformni program za leto 2019 izpostavlja sporazum med Flandrijo in Valonijo ter načrtovani sporazum med Flandrijo in regijo glavnega mesta Bruselj za izboljšanje medregionalne mobilnosti delovne sile.

(17) Raziskave in razvoj so osredotočeni na nekaj sektorjev, inovacije pa drugod v gospodarstvu niso dovolj razširjene, kar vpliva na rast produktivnosti. Kaže, da je število javno financiranih raziskav pod povprečjem Unije. Kar zadeva raziskave, razvoj in inovacije, obstajajo tudi regionalne in podregionalne razlike. V okviru nacionalnega pakta za strateške naložbe je bilo opredeljeno, da je krepitev digitalizacije obetavna možnost za povečanje produktivnosti in inovacijske zmogljivosti v Belgiji. Za to so potrebne naložbe v digitalno infrastrukturo, vključno z učinkovitimi ukrepi za uspešno uvedbo omrežja 5G, človeški kapital in podjetniški duh ter pospešeno uporabo digitalne tehnologije, zlasti s strani tistih podjetij, ki še zaostajajo.

- (18) Kakovost cestne infrastrukture se po letih nizkih javnih naložb poslabšuje. Hkrati se vzdrževanje velikega in gostega omrežja za regije in lokalne organe ne zdi stroškovno učinkovito. Ceste v Belgiji so med prometno najbolj preobremenjenimi v Uniji. Železniška infrastruktura je gosta in kakovostna, vendar njeno dokončanje in obnova še vedno predstavljata izziv, predvsem v okolici Bruslja ter pri dostopu do pristanišč Antwerpen in Zeebrugge pa so pogosti zastoji. Na področju primestne železniške infrastrukture in signalizacije se načrtujejo pomembne naložbe, ki pa jih zavirajo predvsem pravila o dodelitvi proračunskih sredstev v različnih regijah. Poleg tega izkrivljajoče spodbude in ovire za konkurenco ter naložbe v domače storitve železniškega potniškega prometa in storitve za medkrajevni avtobusni prevoz omejujejo ponudbo alternativnih skupinskih in nizkoogljicnih prevoznih storitev ter povpraševanje po njih. Vse večje število zastojev je delno posledica nenehnega povečevanja števila osebnih avtomobilov, kar spodbujajo ceste, na katerih se ne plačuje cestnina, odbitek na službene avtomobile in nizka okoljska obdavčitev. Visoki transakcijski davki na nepremičnine in shema službenih avtomobilov škodljivo vplivajo na mobilnost. Kakovost železniških storitev se je znižala, ponudbo mestnega in mestno-podeželskega javnega prevoza pa je mogoče izboljšati, zlasti v Valoniji, kjer je dostop do delovnih mest velika ovira za iskalce zaposlitve. V skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 se v vseh regijah izvajajo pomembne naložbe in reforme, na zvezni ravni in v sodelovanju z regijami pa napreduje dokončanje omrežja primestnih železnic v okolici Bruslja. Belgija je sprejela zakon o odprtju notranjih storitev železniškega prometa, vendar je delež potniškega prevoza, ki se opravlja v okviru obveznosti javne službe z neposredno dodeljeno pogodbo, v Belgiji še vedno zelo visok. Zasebni avtobusni prevozniki ne smejo opravljati storitev medkrajevnega avtobusnega prevoza. Predpisi o taksi službah se med lokalnimi organi razlikujejo. Čeprav so regije razvile lastne načrte za mobilnost, zapleteno usklajevanje preprečuje skladno vizijo mobilnosti znotraj Belgije in po možnosti z mejnimi mesti in regijami. Regulativni organ za področje železnic ima možnosti za razvoj obsega dejavnosti, ki jih ureja.
- (19) Potrebne so znatne naložbe v podporo energetskega prehodu. Prenova starega stavbnega fonda, ki je bil zgrajen pred uvedbo energetskih norm, bo prispevala k doseganju ciljev glede zmanjšanja emisij do leta 2020 in 2030. Uvedba alternativnih goriv je razmeroma počasna. Potrebne so večje naložbe v proizvodnjo električne energije, zmogljivosti za medsebojno povezovanje, shranjevanje v pametnih omrežjih in energijsko učinkovitost.

(20) Kljub vladnim prizadevanjem regulativno in upravno breme za podjetja še vedno močno in negativno vpliva na podjetništvo. Obdavčenje zagonskih in malih podjetij se je znižalo, vendar je za finančne naložbe še vedno zapleteno. Belgija je prenovila svojo zakonodajo o gospodarskih družbah, s čimer je zmanjšala število pravnih oblik družb, olajšala zakonito elektronsko komunikacijo, zmanjšala minimalne kapitalske zahteve in v skladu z nacionalnim reformnim programom za leto 2019 spremenila zakon o insolventnosti, da bi vključila zlasti svobodne poklice. Kljub tem prizadevanjem pa prihaja do velikih zamud pri gradbenih dovoljenjih, visokih stroških registracije nepremičnin in dolgotrajnih sodnih postopkov. Upravno pravosodje se sooča z izzivi zaradi pomanjkanja sredstev in dolgotrajnih postopkov, kar povzroča velike zamude, zlasti pri izdajanju gradbenih dovoljenj, pa tudi pri postopkih javnih naročil. Poleg tega je usklajevanje politike na področju podnebja, energetike, digitalizacije in prometa zapleteno, vendar bi ga bilo mogoče izboljšati. Sodelovanje med carinskimi organi in organi za nadzor trga ni optimalno, saj povečuje tveganje, da blago, ki ne izpolnjuje zahtev, vstopi v Unijo prek belgijskih meja. Ocena učinka bi lahko bila boljše vključena v proces oblikovanja politik. Kakovost digitalnih javnih storitev za podjetja je nizka. Pomanjkanje digitalizacije pravosodnega sistema ostaja resen izziv, zlasti za zbiranje podatkov. Dokončanje digitalizacije pravosodja je pomemben pogoj za nadaljnje izboljšanje kakovosti pravosodnega sistema, kot so posodobitev poslovnih procesov ter boljše upravljanje človeških in finančnih virov na sodiščih.

- (21) Ovire za konkurenco in naložbe na področju več poslovnih storitev ovirajo rast in produktivnost. Stopnje vstopa novih ponudnikov storitev so precej pod povprečjem Unije, medtem ko stopnje dobička presegajo povprečje Unije. Kazalnik restriktivnosti Komisije kaže, da je belgijski regulativni okvir za računovodje, davčne svetovalce, arhitekta in nepremičninske posrednike precej bolj omejujoč od povprečja Unije. Nedavno sprejeti zakon je uvedel strožje zahteve za patentne zastopnike. Zvezni urad za načrtovanje ocenjuje, da bi ambiciozno zmanjšanje regulativnega bremena v pravnih, računovodskih in arhitekturnih storitvah povečalo delovno storilnost. Regulirane pristojbine notarjev za nepremičninske transakcije so precejšnje, kar povečuje davke na registracijo. Regije so različno reformirale obrti in gospodarske dejavnosti. Maloprodajni sektor se še vedno sooča z operativnimi omejitvami, ki ovirajo njegovo produktivnost in odvrtaajo od naložb. V sektorju supermarketov raven konkurence ni optimalna, predvsem zaradi visoke koncentracije ter nizke dinamike vstopa in izstopa. Glede na kazalnik omejitve maloprodaje je Belgija šesta najbolj omejevalna država članica, kar zadeva operativno okolje za trgovce na drobno. Nacionalni reformni program za leto 2019 izpostavlja nedavne reforme v regiji glavnega mesta Bruselj za lažje ustanavljanje maloprodajnih podjetij. Za trg telekomunikacij je značilna visoka stopnja koncentracije (ki so jo dodatno zaostriili nedavni prevzemi) in šibka konkurenca. To je razvidno tudi iz razmeroma visokih cen fiksnih storitev v primerjavi z drugimi državami. V fiksnih omrežjih je za maloprodajni trg značilen geografsko določen duopol prvotnih operaterjev in operaterjev kabelskih omrežij. To lahko ustvari ovire za opravljanje paketnih storitev fiksne in mobilne telefonije s strani drugih operaterjev. V nacionalnem reformnem programu za leto 2019 je poudarjeno, da je bila sprejeta reforma gospodarskega prava, ki naj bi izboljšala skladnost konkurenčnega prava in delovanje belgijskega organa, pristojnega za konkurenco, s povečanjem učinkovitosti postopkov in zmanjšanjem tveganja nadaljnjih sporov pred sodiščem. Belgijski organ, pristojen za konkurenco, ima omejene vire v primerjavi z organi, pristojnimi za konkurenco v drugih državah članicah.
- (22) Načrtovanje programov skladov Unije za obdobje 2021–2027 bi lahko prispevalo k odpravi nekaterih vrzeli, opredeljenih v priporočilih, zlasti na področjih iz Priloge D k poročilu o državi za leto 2019. To bi Belgiji omogočilo, da ob upoštevanju regionalnih razlik ta sredstva kar najbolje uporabi za opredeljene sektorje.

- (23) V okviru evropskega semestra 2019 je Komisija izvedla izčrpno analizo ekonomske politike Belgije in jo objavila v poročilu o državi za leto 2019. Prav tako je ocenila program stabilnosti za leto 2019, nacionalni reformni program za leto 2019 in ukrepanje po priporočilih, ki jih je Belgija prejela v prejšnjih letih. Glede na to, da je treba okrepiti splošno ekonomsko upravljanje Unije z vključitvijo prispevka na ravni Unije v prihodnje nacionalne odločitve, Komisija pri tem ni upoštevala le pomena teh programov za vzdržno fiskalno in socialnoekonomsko politiko v Belgiji, ampak tudi njihovo skladnost s pravili in smernicami Unije.
- (24) Svet je ob upoštevanju te ocene preučil program stabilnosti za leto 2019, njegovo mnenje⁸ pa je izraženo zlasti v priporočilu 1 spodaj –

PRIPOROČA, da Belgija v letih 2019 in 2020 ukrepa tako, da bo:

1. zagotovila, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2020 ne bo presegla 1,6 %, kar ustreza letni strukturalni prilagoditvi v višini 0,6 % BDP; uporabila nepričakovane prihodke za hitrejše zmanjševanje deleža dolga sektorja država; nadaljevala reforme za zagotovitev fiskalne vzdržnosti sistema dolgotrajne oskrbe in pokojninskega sistema, vključno z omejitvijo možnosti predčasnega odhoda s trga dela; izboljšala sestavo in učinkovitost javne porabe, zlasti s pregledi porabe, ter usklajevanje fiskalnih politik na vseh ravneh države, da se ustvarijo možnosti za javne naložbe;
2. odpravila dejavnike, ki odvrtaajo od zaposlitve, in povečala učinkovitost aktivnih politik zaposlovanja, zlasti za nizko usposobljene osebe, starejše delavce in osebe z migrantskim ozadjem; izboljšala učinkovitost in vključenost sistemov izobraževanja in usposabljanja ter odpravila neskladja med ponudbo znanj in spretnosti ter povpraševanjem po njih;

⁸ V skladu s členom 5(2) Uredbe (ES) št. 1466/97.

3. ekonomsko politiko v zvezi z naložbami osredotočila na trajnostni promet, vključno z nadgradnjo železniške infrastrukture, nizkoogljični in energetski prehod ter raziskave in inovacije, zlasti na področju digitalizacije, pri tem pa upoštevala regionalne razlike; obravnavala vse večje izzive v zvezi z mobilnostjo, in sicer z okrepitevijo spodbud in odpravo ovir za povečanje ponudbe skupinskega in nizkoemisijskega prevoza ter povpraševanja po njem;
4. zmanjšala regulativno in upravno breme, da bi spodbudila podjetništvo ter odstranila ovire za konkurenco na področju storitev, zlasti telekomunikacijskih, maloprodajnih in poklicnih storitev.

V Bruslju,

Za Svet

Predsednik
